

**महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत
ग्रामपंचायतीमार्फत रोपवाटीका व वृक्षलागवड करणेबाबत
मार्गदर्शक सूचना देणेबाबत.....**

महाराष्ट्र शासन

शासन परिपत्रक क्र. मग्रारो - २०१२/प्र.क्र.२८/रोहयो-१

नियोजन विभाग (रोहयो प्रभाग)

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक : २५ जानेवारी, २०१२.

वाचा : १) शासन निर्णय क्र. मग्रारो - २०११/प्र.क्र.२८/रोहयो-१ दि. १० मे, २०११

परिपत्रक

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत ग्रामपंचायतीमार्फत रोपवाटीका व वृक्ष लागवड करणेबाबतचे आर्थिक व तांत्रिक मापदंड तसेच मार्गदर्शक सूचना संदर्भाधीन दिनांक १० मे, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत. तदनुसार सदर योजना यशस्वी करण्यासाठी ग्रामपंचायतीचा मोठ्या प्रमाणात सहभाग आवश्यक आहे. वनीकरणाची कामे ही हंगामी स्वरूपाची असतात व त्यांची सुरुवात रोप वाटीकेपासून होते. तेव्हा रोपवाटीका कामातील तांत्रिक बाबी व बारकावे प्रत्येक ग्रामपंचायतीस अवगत होण्याच्या दृष्टीने सामाजिक वनीकरण विभागामार्फत मार्गदर्शक पुस्तिका प्रसिध्द करण्यात आली आहे.

२. उपरोक्त शासन निर्णयातील आदेशान्वये ग्रामपंचायतीमार्फत रोपवाटीकांची कामे सुरु करण्यात आली आहेत. शासनाने त्याचा आढावा घेतला असता, काही क्षेत्रिय अधिका-यांना रोपवाटीका कुंपण व रोपांना द्यावयाच्या पाण्याचा खर्च याबाबीकरीता शासन निर्णयात अशाप्रकारे करण्यात आलेल्या तरतूदीबाबत संभ्रम निर्माण झालेला आहे. त्या संदर्भात खालीलप्रमाणे स्पष्टीकरण देण्यात येत आहे :-

अ) संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक १० मे, २०११ सोबतच्या **परिशिष्ट -अ** मध्ये रोपवाटीका **दरपत्रक-१, भाग-१ व दरपत्रक-१ भाग-२** अंतर्गत **अनु.क्र.३** येथे काटेरी कुंपण तयार करणे (साहित्याच्या किमतीसह) करीता व **अनु.क्र.८** येथे रोपांना झारीने पाणी देणे (पाण्याच्या खर्चासह) असा उल्लेख करून अनुक्रमे मनुष्य दिवस, मजुरी, साहित्य व पुरवठा यांची विगतवारी दिलेली आहे. तेव्हा सदर बाब सर्व जिल्हाधिकारी व मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी ग्रामपंचायती व यंत्रणांच्या अधिका-यांच्या निदर्शनास आणून त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्याच्या सूचना द्याव्यात.

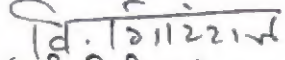
ब) उपरोक्त प्रमाणे काटेरी कुंपण व रोपांना पाणी देण्याच्या (पाण्याच्या खर्चासह) खर्चात वाढ होत असल्यास, होणारा जादा खर्च **आकस्मिक खर्च (३%)** म्हणून दरपत्रकात दर्शविलेल्या तरतूदीतून भागवावा.

क) उपरोक्त शासन निर्णय, दिनांक १० मे, २०११ च्या **परिशिष्ट-अ** मध्ये जोडलेले **रोपवाटीका भाग-१ व भाग-२** मधील दरपत्रक हे प्रातिनिधीक स्वरूपाचे असून स्थानिक परिस्थितीनुसार ग्रामपंचायतींना त्यांचे स्तरावरून त्यात आवश्यक तो बदल करण्याची मुभा राहिल. तथापि, मजुरी व साहित्याचे प्रमाण महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी अधिनियमांच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार मजुरी व साहित्य ६०:४० या प्रमाणात असणे अनिवार्य आहे. तसेच दरपत्रकातील एकूण खर्चाच्या मर्यादेतच सुधारित दरपत्रक करणे आवश्यक राहिल.

ड) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेच्या मागदर्शक तत्वानुसार रोपांभोवती तारेचे कुंपण करणे ही बाब मजुरी व साहित्याच्या ६०:४० प्रमाणात बसत नाही. त्यामुळे त्याचा समावेश दरपत्रकात करण्यात आला नाही. तथापि, आवश्यक असल्यास इतर योजनेशी सांगड घालून (Convergen) तारेचे कुंपण करण्यास मुभा राहिल.

३. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेणक संकेतांक क्र. 20120127070423123001 हा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(व्ही. गिरीराज)

प्रधान सचिव (रोहयो) नियोजन विभाग.

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे खाजगी सचिव.

मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

सर्व मंत्री, राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन.

सर्व अतिरिक्त मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालयीन विभाग, मुंबई

सर्व विभागीय आयुक्त.

आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

मुख्य अभियंता, लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर), पुणे.

प्रधान मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

संचालक, भुजल सर्व्हेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.

उप सचिव (रोहयो समिती), महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.

सर्व जिल्हाधिकारी (बृहन्मुंबई वगळून)

सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.

महासंचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई. (प्रसिध्दी करीता),

विभागीय कृषि सहसंचालक, ठाणे, पुणे, कोल्हापूर, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर, लातूर.

सर्व अधीक्षक कृषि अधिकारी,

सर्व सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्ते, नागपूर/अमरावती/औरंगाबाद/नाशिक/पुणे/

कोंकण वृत्त ठाणे.

सर्व मुख्य वन संरक्षक/सर्व उप वनसंरक्षक.

सर्व विभागीय वन संरक्षक/सर्व विभागीय मृदसंधारण अधिकारी.

सर्व उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग,

सर्व प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा,

महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र-१ व २, मुंबई व नागपूर,

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ व २, मुंबई व नागपूर,